

LISTA03: Równania stanu i transmitancje

Przygotowanie

1. Jak wyznaczyć równanie charakterystyczne i punkt równowagi na podstawie:
a) równania n-tego rzędu; b) równań stanu; c) transmitancji
2. Jakie ograniczenia spełnia układ, który można opisać za pomocą transmitancji?
3. Co to są warunki początkowe i jak je zdefiniować (zadać) w przypadku:
a) równania n-tego rzędu; b) układu n równań 1-ego rzędu; c) transmitancji
4. Jak zadać warunki początkowe przy uruchamianiu symulacji od zadanego stanu równowagi (w wybranym punkcie pracy)
5. Co to jest i kiedy można zastosować twierdzenie o wartości końcowej?

Zadania 1. Dla układów równań

- a) zapisz w postaci równań stanu (macierzy) i podaj równanie charakterystyczne
- b) wyznacz transmitancje dla zmiennych x_1 i x_2 i podaj równanie charakterystyczne
- c) przedstaw równania statyczne i wyznacz punkt/punkty równowagi

Przykłady

$$1) \begin{cases} 4\ddot{x}_1(t) + b_3\dot{x}_1(t) - b_1x_2(t) = u_1(t) \\ b_1\dot{x}_2(t) - b_1\dot{x}_1(t) + 2x_1(t) = u_1(t) + u_2(t) \end{cases}$$

$$6) \begin{cases} m\ddot{x}_1(t) + \dot{x}_1(t) - \dot{x}_2(t) + c_2x_1(t) = u_1(t) \\ \dot{x}_2(t) - \dot{x}_1(t) + c_1x_2(t) = u_1(t) + u_2(t) \end{cases}$$

$$2) \begin{cases} \dot{x}_2(t) - \dot{x}_1(t) + cx_1(t) = u_1(t) + u_2(t) \\ m\ddot{x}_1(t) + 3\dot{x}_1(t) - x_2(t) = u_1(t) \end{cases}$$

$$7) \begin{cases} m\ddot{x}_1(t) + 4\dot{x}_1(t) + 2x_2(t) + cx_1(t) = u_1(t) + 2u_2(t) \\ 2x_2(t) + cx_1(t) + 3\dot{x}_2(t) + 3\dot{x}_1(t) = 0 \end{cases}$$

$$3) \begin{cases} 4\ddot{x}_1(t) + b_2\dot{x}_1(t) + 4x_1(t) - cx_2(t) = u_1(t) \\ b_1\dot{x}_2(t) + cx_2(t) - 2x_1(t) = u_1(t) + u_2(t) \end{cases}$$

$$8) \begin{cases} m\ddot{x}_1(t) + 4\dot{x}_1(t) + cx_1(t) + 2x_2(t) = u_1(t) + 2u_2(t) \\ 2x_2(t) + 2x_1(t) + 3\dot{x}_2(t) + 3\dot{x}_1(t) = u_1(t) \end{cases}$$

$$4) \begin{cases} m\ddot{x}_1(t) + 2\dot{x}_1(t) + 4x_1(t) - x_2(t) = u_1(t) \\ b\dot{x}_2(t) + x_2(t) - 2x_1(t) = u_1(t) + u_2(t) \end{cases}$$

$$9) \begin{cases} 5\ddot{x}_1(t) + cx_1(t) + 5x_2(t) = u_1(t) \\ 2\dot{x}_2(t) + 2\dot{x}_1(t) + 3x_2(t) + 2x_1(t) = u_1(t) + 2u_2(t) \end{cases}$$

$$5) \begin{cases} 4\ddot{x}_1(t) + b\dot{x}_1(t) - b\dot{x}_2(t) + 3x_1(t) = u_1(t) \\ b\dot{x}_2(t) - b\dot{x}_1(t) + x_2(t) = u_1(t) + u_2(t) \end{cases}$$

$$10) \begin{cases} 5\ddot{x}_1(t) + b\dot{x}_1(t) + 5x_2(t) = 2u_1(t) \\ 2\dot{x}_2(t) + 2\dot{x}_1(t) + 2x_2(t) + 2x_1(t) = u_1(t) + 2u_2(t) \end{cases}$$

Zadania 2. Dla podanych przykładów kaskad zbiorników

a) skonstruuj dokładny model kaskady, a następnie

- określ zmienne wejściowe i wyjściowe (zmienne stanu) - uzasadnij,
- wyznacz równanie statyczne i charakterystyczne,
- wyznacz punkt/punkty równowagi.

b) skonstruuj uproszczony (zlinearyzowany) model kaskady:

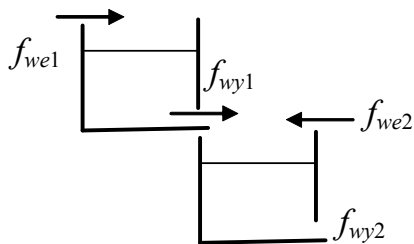
- przedstaw go w postaci równań stanu,
- napisz równanie statyczne i charakterystyczne,
- wyznacz punkt/punkty równowagi,
- wyznacz bieguny i określ warunki stabilności

c) przedstaw uproszczony model kaskady w postaci transmitancji i na tej podstawie

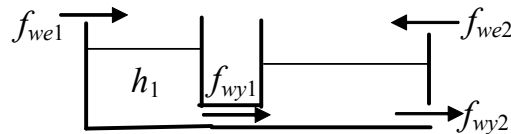
- wyznacz punkt/punkty równowagi,
- wyznacz bieguny i określ warunki stabilności.

Przykłady:

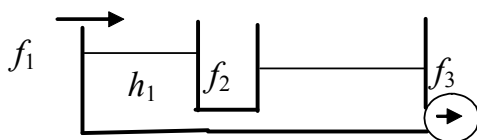
1)

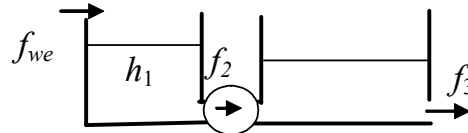
2)

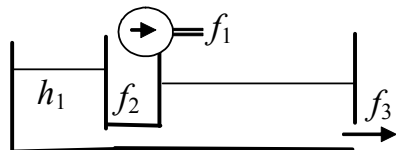
3)

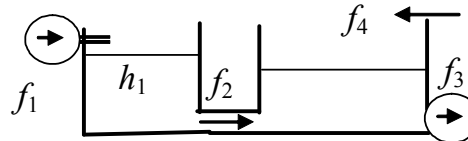
4)

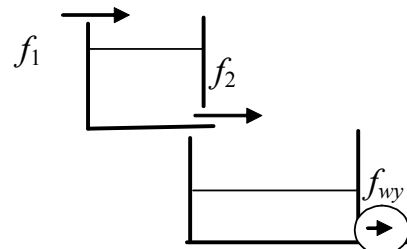
5)

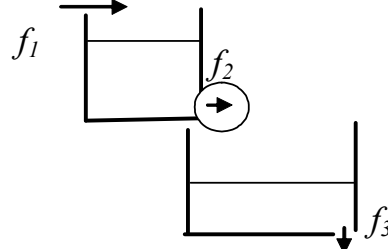
6)

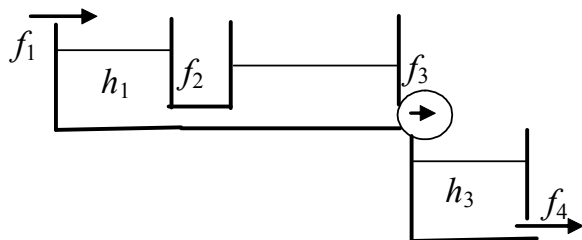
7)

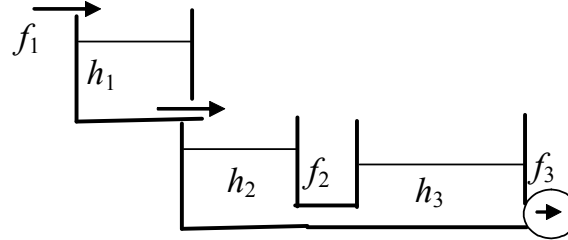
8)

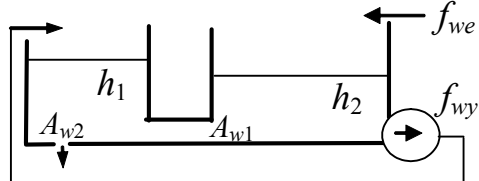
9)

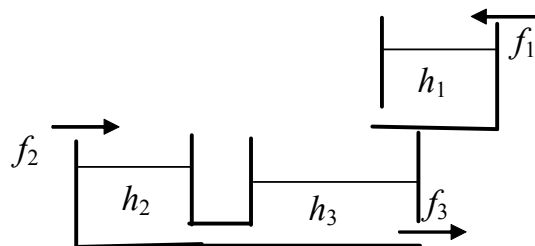
10)

13)

14)

Zadania 3. Dla układów mechanicznych

a) skonstruuj model (równania bilansowe sił)

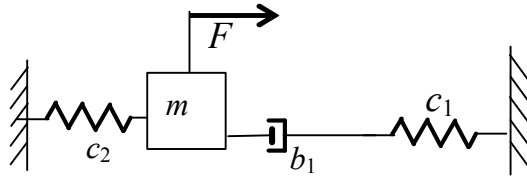
b) zapisz model w postaci równań stanu (macierzy) i podaj równanie charakterystyczne

c) wyznacz transmitancje wszystkich zmiennych wyjściowych ($x_1, x_2, \dots$), podaj równanie charakterystyczne

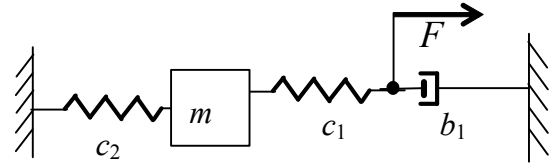
d) przedstaw równania statyczne i wyznacz punkt/punkty równowagi

e) dla układów drugiego rzędu wyznacz tłumienie ζ

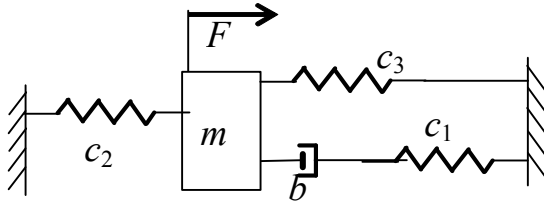
1)

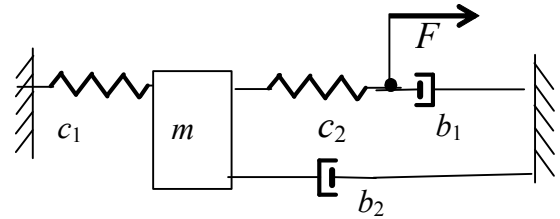
2)

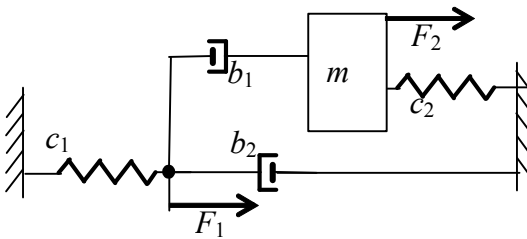
3)

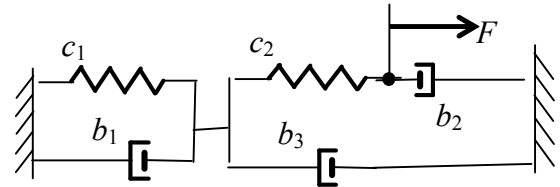
4)

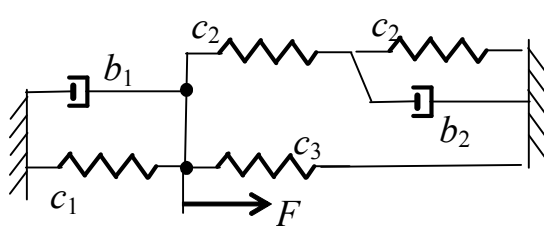
5)

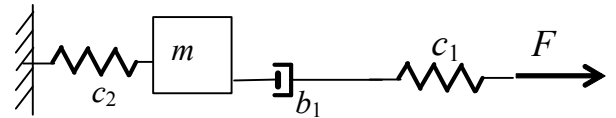
6)

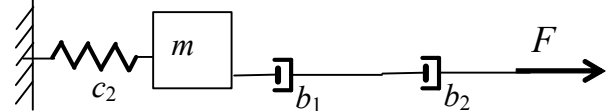
7)

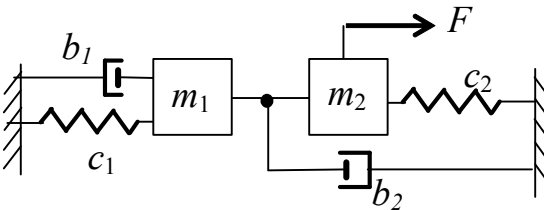
8a)

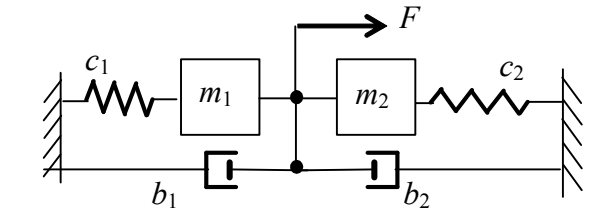
8b)

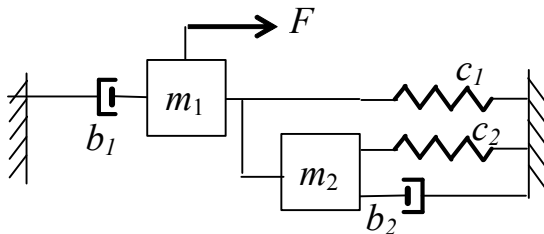
9)

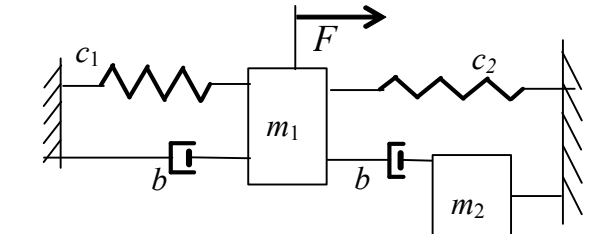
10)

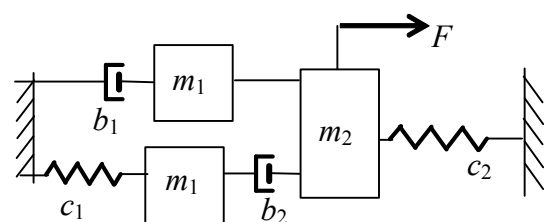
11)

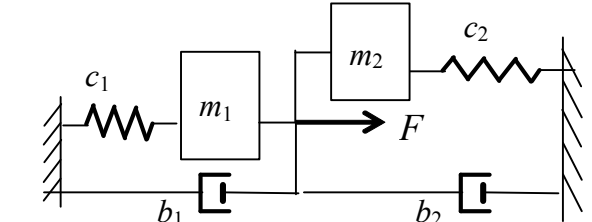
12)

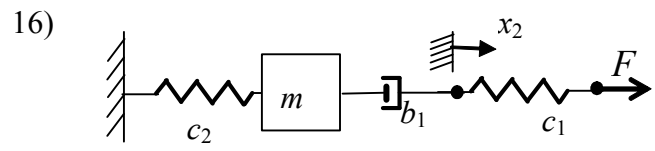
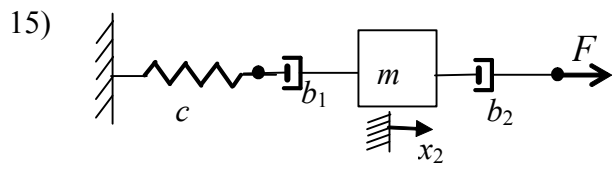

13)

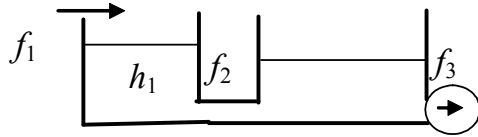
14)

Jak wyznaczyć transmitancję gdy nie ma zewnętrznego wymuszenia?
 Dodać różne przykłady modeli mechanicznych – wózki, windy, ...

Rozwiązanie zadań 2 – przykład 3:

$$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f_1(t) - f_2(t) \\ A_2 \dot{h}_2(t) = f_2(t) - f_3(t) \end{cases}$$

$$f_2(t) = A_{w1} \sqrt{2g(h_1(t) - h_2(t))} \approx a_1(h_1(t) - h_2(t))$$

Zad.2a) Dokładny model kaskady i badania

- Dokładny model kaskady:

$$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f_1(t) - A_{w1} \sqrt{2g(h_1(t) - h_2(t))} \\ A_2 \dot{h}_2(t) = A_{w1} \sqrt{2g(h_1(t) - h_2(t))} - f_3(t) \end{cases}$$
- Zmienne wyjściowe (zmienne stanu) h_1, h_2 . Zmienne wejściowe f_1, f_3 .
- Równania statyczne:

$$\begin{cases} 0 = f_1 - A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} \\ 0 = A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} - f_3 \end{cases} \rightarrow A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} = f_1 = f_3$$
- Punkt równowagi: dla $f_1 = f_3$ jest wiele rozwiązań (punktów równowagi)
dla $f_1 \neq f_3$ brak rozwiązań (punktu równowagi)

Zad.2b) Równania stanu i badania

- Uproszczony model kaskady:

$$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f_1(t) - a_1(h_1(t) - h_2(t)) \\ A_2 \dot{h}_2(t) = a_1(h_1(t) - h_2(t)) - f_3(t) \end{cases}$$
- Równania stanu w postaci macierzowej:

$$\begin{bmatrix} \dot{h}_1(t) \\ \dot{h}_2(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\frac{a_1}{A_1} & \frac{a_1}{A_1} \\ \frac{a_1}{A_2} & -\frac{a_1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h_1(t) \\ h_2(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & -\frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(t) \\ f_3(t) \end{bmatrix}$$
- Równanie charakterystyczne:

$$\begin{vmatrix} -\frac{a_1}{A_1} - \lambda & \frac{a_1}{A_1} \\ \frac{a_1}{A_2} & -\frac{a_1}{A_2} - \lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$\left(\frac{-a_1}{A_1} - \lambda \right) \left(\frac{-a_1}{A_2} - \lambda \right) - \frac{a_1^2}{A_1 A_2} = 0$$

$$\left(\frac{a_1 + A_1 \lambda}{A_1} \right) \left(\frac{a_1 + A_2 \lambda}{A_2} \right) - \frac{a_1^2}{A_1 A_2} = 0 \quad |(A_1 A_2)$$

$$(a_1 + A_1 \lambda)(a_1 + A_2 \lambda) - a_1^2 = 0$$

$$A_1 A_2 \lambda^2 + a_1(A_1 + A_2)\lambda + a_1^2 - a_1^2 = 0$$

$$A_1 A_2 \lambda^2 + a_1(A_1 + A_2)\lambda = 0$$

$$\lambda(A_1 A_2 \lambda + a_1(A_1 + A_2)) = 0$$
- Biegunki:

$$\lambda_1 = 0, \lambda_2 = \frac{-a_1(A_1 + A_2)}{A_1 A_2} < 0, \text{ bo wszystkie współczynniki są}$$

dodatnie. Układ na granicy stabilności.

- Równania statyczne:

$$\begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\frac{a_1}{A_1} & \frac{a_1}{A_1} \\ \frac{a_1}{A_2} & -\frac{a_1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h_1(t) \\ h_2(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & -\frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(t) \\ f_3(t) \end{bmatrix}$$
- Prostsza postać równań statycznych:

$$\begin{cases} 0 = f_1 - a_1(h_1 - h_2) \\ 0 = a_1(h_1 - h_2) - f_3 \end{cases} \rightarrow a_1(h_1 - h_2) = f_1 = f_3$$
- Punkt równowagi: dla $f_1 = f_3$ jest wiele rozwiązań (punktów równowagi)
dla $f_1 \neq f_3$ brak rozwiązań (punktu równowagi)

Podsumowanie: zerowy biegun i brak punktu równowagi przy stałym wymuszeniu – układ ma własności całkujące.

Zad.2c) Transmittancje i badania

Układ ma 4 transmittancje (2 we, 2 wy) o takim samym mianowniku (kaskada współdziałająca).

• Uproszczony model kaskady:	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1(t) = f_1(t) - a_1(h_1(t) - h_2(t)) \\ A_2 \dot{h}_2(t) = a_1(h_1(t) - h_2(t)) - f_3(t) \end{cases}$
• Równanie operatorowe:	$\begin{cases} A_1 s h_1(s) = f_1(s) - a_1(h_1(s) - h_2(s)) \\ A_2 s h_2(s) = a_1(h_1(s) - h_2(s)) - f_3(s) \end{cases}$
• Transmittancje (1)	
- uporządkowanie równania operatorowego:	$\begin{cases} (A_1 s + a_1) h_1(s) = f_1(s) + a_1 h_2(s) \\ (A_2 s + a_1) h_2(s) = a_1 h_1(s) - f_3(s) \end{cases}$
- podstawienie i rozwiązanie:	$\begin{cases} M_1 h_1(s) = f_1(s) + a_1 h_2(s) \\ M_2 h_2(s) = a_1 h_1(s) - f_3(s) \end{cases} \quad \rightarrow h_1(s) = \frac{f_1(s) + a_1 h_2(s)}{M_1}$

$$M_2 h_2(s) = a_1 \frac{f_1(s) + a_1 h_2(s)}{M_1} - f_3(s) \quad | \cdot M_1$$

$$M_1 M_2 h_2(s) = a_1 f_1(s) + a_1^2 h_2(s) - M_1 f_3(s)$$

$$(M_1 M_2 - a_1^2) h_2(s) = a_1 f_1(s) - M_1 f_3(s) \quad \rightarrow h_2(s) = \frac{a_1 f_1(s) - M_1 f_3(s)}{M_1 M_2 - a_1^2}$$

$$M_1 h_1(s) = f_1(s) + a_1 \frac{a_1 f_1(s) - M_1 f_3(s)}{M_1 M_2 - a_1^2} \quad | \cdot (M_1 M_2 - a_1^2)$$

$$M_1 (M_1 M_2 - a_1^2) h_1(s) = (M_1 M_2 - a_1^2) f_1(s) + a_1^2 f_1(s) - a_1 M_1 f_3(s)$$

$$M_1 (M_1 M_2 - a_1^2) h_1(s) = M_1 M_2 f_1(s) - a_1 M_1 f_3(s)$$

$$(M_1 M_2 - a_1^2) h_1(s) = M_2 f_1(s) - a_1 f_3(s) \quad \rightarrow h_1(s) = \frac{M_2 f_1(s) - a_1 f_3(s)}{M_1 M_2 - a_1^2}$$

Zgodnie z przewidywaniem wyprowadzono:

$$h_1 = \frac{M_2}{M} f_1 + \frac{-a_1}{M} f_3$$

$$h_2 = \frac{a_1}{M} f_1 + \frac{-M_1}{M} f_3$$

$$\text{gdzie } M = M_1 M_2 - a_1^2$$

$$h_1(s) = \frac{A_2 s + a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-a_1}{M(s)} f_3(s)$$

$$h_2(s) = \frac{a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-(A_1 s + a_1)}{M(s)} f_3(s)$$

$$\text{gdzie } M(s) = s(A_1 A_2 s + a_1 A_1 + a_1 A_2)$$

• Transmittancje (2) - alternatywna metoda z zastosowaniem wzorów Cramera

- uporządkowanie równania operatorowego:	$\begin{cases} A_1 s h_1(s) + a_1 h_1(s) - a_1 h_2(s) = f_1(s) \\ -a_1 h_1(s) + A_2 s h_2(s) + a_1 h_2(s) = -f_3(s) \end{cases}$
- zapis macierzowy:	$\begin{bmatrix} A_1 s + a_1 & -a_1 \\ -a_1 & A_2 s + a_1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} f_1(s) \\ -f_3(s) \end{bmatrix}$
- wzory Cramera:	
$h_i = \frac{W_i}{W}$	$W = \det \begin{bmatrix} A_1 s + a_1 & -a_1 \\ -a_1 & A_2 s + a_1 \end{bmatrix} = (A_1 s + a_1)(A_2 s + a_1) - a_1^2 = M(s)$
	$W_1 = \det \begin{bmatrix} f_1(s) & -a_1 \\ -f_3(s) & A_2 s + a_1 \end{bmatrix} = (A_2 s + a_1) f_1(s) - a_1 f_3(s)$
	$W_2 = \det \begin{bmatrix} A_1 s + a_1 & f_1(s) \\ -a_1 & -f_3(s) \end{bmatrix} = -(A_2 s + a_1) f_3(s) + a_1 f_1(s)$
- wyniki	$h_1(s) = \frac{W_1}{W} = \frac{(A_2 s + a_1) f_1(s) - a_1 f_3(s)}{M(s)} = \frac{A_2 s + a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-a_1}{M(s)} f_3(s)$

$$h_2(s) = \frac{W_2}{W} = \frac{a_1 f_1(s) - (A_2 s + a_1) f_3(s)}{M(s)} = \frac{a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-(A_2 s + a_1)}{M(s)} f_3(s)$$

Transmitancje oczywiście identyczne jak poprzednio. Uwaga: mianownik (W) wyznaczany na podstawie jednego przekształcenia (bardzo podobne do równań stanu)

- Transmitancje (3) - alternatywna metoda z operatorem macierzowym

- zapis równania operatorowego: $s\mathbf{x}(s) = \mathbf{A}\mathbf{x}(s) + \mathbf{B}\mathbf{u}(s)$

$$\begin{cases} sh_1(s) = \frac{a_1}{A_1} f_1(s) - \frac{a_1}{A_1} h_1(s) + \frac{a_1}{A_1} h_2(s) \\ sh_2(s) = \frac{a_1}{A_2} h_1(s) - \frac{a_1}{A_2} h_2(s) - \frac{1}{A_2} f_3(s) \end{cases}$$

$$s \begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\frac{a_1}{A_1} & \frac{a_1}{A_1} \\ \frac{a_1}{A_2} & -\frac{a_1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & \frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

- operacje macierzowe $\mathbf{x}(s) = (s\mathbf{I} - \mathbf{A})^{-1} \mathbf{B}\mathbf{u}(s)$

$$\begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} s + \frac{a_1}{A_1} & -\frac{a_1}{A_1} \\ -\frac{a_1}{A_2} & s + \frac{a_1}{A_2} \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & \frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{A_1 s + a_1}{A_1} & -\frac{a_1}{A_1} \\ -\frac{a_1}{A_2} & \frac{A_2 s + a_1}{A_2} \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & \frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

- odwrotność $(s\mathbf{I} - \mathbf{A})^{-1}$

$$\begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} (-1)^{1+1} \frac{W_{11}}{W} & (-1)^{1+2} \frac{W_{12}}{W} \\ (-1)^{2+1} \frac{W_{21}}{W} & (-1)^{2+2} \frac{W_{22}}{W} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & \frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

$$W = \det(s\mathbf{I} - \mathbf{A}) = \det \begin{bmatrix} \frac{A_1 s + a_1}{A_1} & -\frac{a_1}{A_1} \\ -\frac{a_1}{A_2} & \frac{A_2 s + a_1}{A_2} \end{bmatrix} = \frac{(A_1 s + a_1)(A_2 s + a_1)}{A_1 A_2} - \frac{a_1^2}{A_1 A_2} = \frac{M(s)}{A_1 A_2}$$

gdzie $M(s) = s(A_1 A_2 s + a_1 A_1 + a_1 A_2)$

$$W_{11} = \frac{A_2 s + a_1}{A_2} \rightarrow \frac{W_{11}}{W} = \frac{A_2 s + a_1}{A_2} \frac{A_1 A_2}{M(s)} = \frac{(A_2 s + a_1) A_1}{M(s)},$$

$$W_{12} = \frac{-a_1}{A_2} \rightarrow \frac{W_{12}}{W} = \frac{-a_1}{A_2} \frac{A_1 A_2}{M(s)} = \frac{-a_1 A_1}{M(s)},$$

$$W_{21} = \frac{-a_1}{A_1} \rightarrow \frac{W_{21}}{W} = \frac{-a_1}{A_1} \frac{A_1 A_2}{M(s)} = \frac{-a_1 A_2}{M(s)},$$

$$W_{22} = \frac{A_1 s + a_1}{A_1} \rightarrow \frac{W_{22}}{W} = \frac{A_1 s + a_1}{A_1} \frac{A_1 A_2}{M(s)} = \frac{(A_1 s + a_1) A_2}{M(s)}$$

$$\begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{(A_2 s + a_1) A_1}{M(s)} & -\frac{a_1 A_1}{M(s)} \\ -\frac{a_1 A_2}{M(s)} & \frac{(A_1 s + a_1) A_2}{M(s)} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{A_1} & 0 \\ 0 & \frac{1}{A_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{A_2 s + a_1}{M(s)} & \frac{a_1 A_1}{M(s) A_2} \\ \frac{a_1 A_2}{M(s) A_1} & \frac{A_1 s + a_1}{M(s)} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

- wyniki

$$h_1(s) = \frac{A_2 s + a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-a_1}{M(s)} f_3(s)$$

$$h_2(s) = \frac{W_2}{W} = \frac{a_1 f_1(s) - (A_2 s + a_1) f_3(s)}{M(s)} = \frac{a_1}{M(s)} f_1(s) + \frac{-(A_2 s + a_1)}{M(s)} f_3(s)$$

Można też tak

$$s \begin{bmatrix} A_1 h_1(s) \\ A_2 h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -a_1 & +a_1 \\ a_1 & -a_1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

- operacje macierzowe

$$\begin{bmatrix} h_1(s) \\ h_2(s) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A_1 s + a_1 & -a_1 \\ -a_1 & A_2 s + a_1 \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} f_1(s) \\ f_3(s) \end{bmatrix}$$

-

$$\det \begin{bmatrix} A_1 s + a_1 & -a_1 \\ -a_1 & A_2 s + a_1 \end{bmatrix} = (A_1 s + a_1)(A_2 s + a_1) - a_1^2$$

dokończyć

- Równanie charakterystyczne

$$s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2) = 0$$

Pierwiastki: zawsze $s_1=0$ (własności całkujące) i $s_2 < 0$ (parametry A_1, A_2, a są zawsze dodatnie)

Stabilność: zawsze na granicy stabilności

- Punkt równowagi (na podstawie tw. o wartości końcowej)

1° wyjście h_1 przy stałych wymuszeniach f_1 i f_3

$$\lim_{t \rightarrow \infty} h_1(t) = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{A_2 s + a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} \frac{f_{10}}{s} + \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{-a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} \frac{f_{30}}{s}, \text{ o ile granica istnieje!}$$

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s + a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} f_{10} + \lim_{s \rightarrow 0} \frac{-a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} f_{30}$$

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s + a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} f_{10} + \lim_{s \rightarrow 0} \frac{-a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} f_{30}$$

Próba obliczenia granicy:

- przez podstawienie $s=0$:

$$= \frac{A_2 \cdot 0 + a}{0(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} f_{10} + \frac{-a}{0(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} f_{30}$$

$$= \frac{\infty}{-\infty} \quad (\text{symbol nieoznaczony})$$

- połączenie wyrażen i podstawienie $s=0$:

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{(A_2 s + a) f_{10} - a f_{30}}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s f_{10} + a(f_{10} - f_{30})}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)}$$

jeśli $f_{10} = f_{30}$, to:

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s f_{10}}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 f_{10}}{(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} = \frac{A_2 f_{10}}{(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} = \frac{A_2 f_{10}}{a(A_1 + A_2)}$$

jeśli $f_{10} \neq f_{30}$, to:

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s f_{10} + a(f_{10} - f_{30})}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} = \frac{A_2 \cdot 0 f_{10} + a(f_{10} - f_{30})}{0(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} = +\infty \text{ lub } -\infty$$

Jednak cała powyższa próba wyznaczenia granicy jest niepotrzebna ☺, ponieważ wiemy że układ ma własności całkujące i wobec tego granica $\lim_{t \rightarrow \infty} x(t)$ przy stałym wymuszeniu nie istnieje – warunki

zastosowania twierdzenia o wartości końcowej nie są spełnione

2° wyjście h_1 przy wymuszeniach impulsowych f_1 i f_3 (wiemy, że granica istnieje)

$$\lim_{t \rightarrow \infty} h_1(t) = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{A_2 s + a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} 1 + \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{-a}{s(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} 1$$

$$= \lim_{s \rightarrow 0} \frac{A_2 s + a}{(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)} + \lim_{s \rightarrow 0} \frac{-a}{(A_1 A_2 s + a A_1 + a A_2)}$$

$$= \frac{A_2 \cdot 0 + a}{(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} + \frac{-a}{(A_1 A_2 \cdot 0 + a A_1 + a A_2)} = \frac{0}{A_1 + A_2} = 0$$

Sprawdzenie (część odpowiedzi):**Zadania 1.**

$$\text{Równania stanu: } \dot{\mathbf{x}}(t) = \mathbf{A}\mathbf{x}(t) + \mathbf{B}\mathbf{u}(t), \quad \mathbf{x}(t) = \begin{bmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \end{bmatrix}, \quad \mathbf{u}(t) = \begin{bmatrix} u_1(t) \\ u_2(t) \end{bmatrix}$$

$$\text{Transmitancje: } x_1(s) = \frac{L_{11}(s)}{M_{11}(s)}u_1(s) + \frac{L_{12}(s)}{M_{12}(s)}u_2(s), \quad x_2(s) = \frac{L_{21}(s)}{M_{21}(s)}u_1(s) + \frac{L_{22}(s)}{M_{22}(s)}u_2(s)$$

	R.charakterystyczne	Punkt równowagi
1)	$4s^3 + b_3s^2 - b_1s + 2 = 0$	$x_1 = (u_1 + u_2)/2, x_2 = -u_1/b_1$
2)	$ms^3 + 3s^2 - s + c = 0$	$x_1 = (u_1 + u_2)/c, x_2 = -u_1$
3)	$4b_1s^3 + (4c + b_1b_2)s^2 + (cb_2 + 4b_1)s + 2c = 0$	$x_1 = u_1 + u_2/2, x_2 = (3u_1 + 2u_2)/c$
4)	$mbs^3 + (m + 2b)s^2 + (2 + 4b)s + 2 = 0$	$x_1 = (2u_1 + u_2)/2, x_2 = 3u_1 + 2u_2$
5)	$4bs^3 + 4s^2 + 4bs + 3 = 0$	$x_1 = u_1/3, x_2 = u_1 + u_2$
6)	$ms^3 + mc_1s^2 + (c_1 + c_2)s + c_1c_2 = 0$	$x_1 = u_1/c_2, x_2 = (u_1 + u_2)/c_1$
7)	$3ms^3 + (2m + 12)s^2 + (3c + 2)s = 0$	jeśli $u_1 + 2u_2 = 0$ to wiele rozwiązań
8)	$3ms^3 + (12 + 2m)s^2 + (3c + 2)s + 2c - 4 = 0$	$x_1 = \frac{2u_2}{c-2}, x_2 = \frac{(c-2)u_1 - 4u_2}{2c-4}$
9)	$10s^3 + 15s^2 + (2c - 10)s + 3c - 10 = 0$	$x_1 = \frac{-2u_1 - 10u_2}{3c-10}, x_2 = \frac{(c-2)u_1 + 2cu_2}{3c-10}$
10)	$5s^3 + (5 + b)s^2 + (b - 5)s - 5 = 0$	$x_1 = u_1/10 + u_2, x_2 = 2u_1/5$

Zadania 2 (część odpowiedzi):

Przyjęto następujące oznaczenia:

 A_1, A_2 – powierzchnia dna odpowiednio pierwszego i drugiego zbiornika A_{w1}, A_{w2} – powierzchnia otworów odpowiednio pierwszego i drugiego zbiornika (o ile występują) a_1, a_2 – współczynnik wynikający z linearyzacji swobodnego wypływu odpowiednio pierwszego i drugiego zbiornika (o ile występuje)

Ukl.	Model dokładny			Model zlinearyzowany
	równania	we	p. równowagi	r.charakterystyczne
3)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = f_1 - A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} \\ A_2 \dot{h}_2 = A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} - f_3 \end{cases}$	f_1, f_3	Jeśli $f_1 = f_3$, to wiele rozwiązań ⁽¹⁾ : $h_1 - h_2 = \frac{f_1^2}{2gA_{w1}^2}$	$s(bs + c) = 0$ $b = A_1 A_2$ $c = a_1(A_1 + A_2)$
4)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = f_{we} - f_2 \\ A_2 \dot{h}_2 = f_2 - A_{w2} \sqrt{2gh_2} \end{cases}$	f_{we}, f_2	Jeśli $f_2 = f_{we}$, to h_1 ma wiele rozw. ⁽¹⁾ $h_2 = \frac{f_2^2}{2gA_{w2}^2}$	$s(A_2 s + a_2) = 0$
5)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = -A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} \\ A_2 \dot{h}_2 = f_1 + A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} - A_{w2} \sqrt{2gh_2} \end{cases}$	f_1	$h_1 = h_2 = \frac{f_1^2}{2gA_{w2}^2}$	$as^2 + bs + c = 0$ $a = A_1 A_2$ $b = A_1(a_1 + a_2) + A_2 a_1$ $c = a_1 a_2$
6)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = f_1 - A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} \\ A_2 \dot{h}_2 = A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} - f_3 + f_4 \end{cases}$	f_1, f_3, f_4	Jeśli $f_1 = f_3 - f_4$, to wiele rozwiązań ⁽¹⁾ : $h_1 - h_2 = \frac{f_1^2}{2gA_{w1}^2}$	$s(bs + c) = 0$ $b = A_1 A_2$ $c = a_1(A_1 + A_2)$
7)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = f_1 - A_{w1} \sqrt{2gh_1} \\ A_2 \dot{h}_2 = A_{w1} \sqrt{2gh_1} - f_{wy} \end{cases}$	f_1, f_{wy}	Jeśli $f_1 = f_{wy}$, to h_2 ma wiele rozw. ⁽¹⁾ $h_1 = \frac{f_1^2}{2gA_{w1}^2}$	$s(A_1 s + a_1) = 0$
8)	Analogicznie jak p.4			
9)	$\begin{cases} A_1 \dot{h}_1 = f_1 - A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} \\ A_2 \dot{h}_2 = A_{w1} \sqrt{2g(h_1 - h_2)} - f_3 \\ A_3 \dot{h}_3 = f_3 - A_{w3} \sqrt{2gh_3} \end{cases}$	f_1, f_3	Jak p.3, oraz $h_3 = \frac{f_3^2}{2gA_{w3}^2}$	$s(bs + c)(A_3 s + a_3) = 0$ $b = A_1 A_2$ $c = a_1(A_1 + A_2)$
10)				

⁽¹⁾Jeśli podane przepływy są równe, to nieskończenie wiele rozwiązań. Jeśli przepływy są różne, to brak rozwiązania (brak punktu równowagi przy stałym niezerowym wymuszeniu)**Zadania 3 (część odpowiedzi):**Oznaczenia: $x_1, x_2, \dots$ – punkty „bilansowe”

Ukl.	Równania bilansowe	P. równowagi	R.charakterystyczne
1)	$\begin{cases} F = m\ddot{x}_1 + c_2 x_1 + b_1(\dot{x}_1 - \dot{x}_2) \\ 0 = b_1(\dot{x}_2 - \dot{x}_1) + c_1 x_2 \end{cases}$	$x_1 = F / c_2$ $x_2 = 0$	$M_1 M_2 - b_1^2 s^2 = 0$ $M_1 = ms^2 + b_1 s + c_2$ $M_2 = b_1 s + c_1$
5)	$\begin{cases} F_1 = c_1 x_1 + b_2 \dot{x}_1 + b_1(\dot{x}_1 - \dot{x}_2) \\ F_2 = m\ddot{x}_2 + b_1(\dot{x}_2 - \dot{x}_1) + c_2 x_2 \end{cases}$	$x_1 = F_1 / c_1$ $x_2 = F_2 / c_2$	$M_1 M_2 - b_1^2 s^2 = 0$ $M_1 = b_1 s + b_2 s + c_1$ $M_2 = ms^2 + b_1 s + c_2$